

Det Kongelige Landbruks- og Matdepartement

Deres ref:

Vår ref:
2019/32

Saksbeh:
ESK.. 31 02 37 01

Arkivkode:
039

Dato:
21.02.2019

Høring - NOU 2018:11 Ny fjellov

Vedtak i Kommunestyre - 14.02.2019:

Rollag kommune gir høringsuttalelse til NOU 2018:11 Ny fjellov, sendt på høring av Landbruks- og matdepartementet (ref. 18/875).

Rollag kommune er positiv til og støtter utvalgets forslag til hovedgrep. Utover dette har kommunen følgende kommentarer:

Generelt

Prinsippet om overføring av oppgaver og myndighet fra Statskog SF til fjellstyrene støttes.

Forslag som legger til rette for mer lokal verdiskapning med utgangspunkt i de ressursene som finnes på statsallmenningen støttes. Dette vil styrke det lokal selvstyret og gi økt lokal betydning av statsallmenningene til beste for lokalsamfunn og brukere. En videreføring av skillet med Statskog SF som grunneier og fjellstyret som administrativ myndighet knyttet til forvaltning av bruksretter støttes. Dette er imidlertid ikke til hinder for at fjellstyret i lokale saker og saker knyttet til utøvelse av bruksretter kan opptre på vegne av grunneier.

En videreføring av prinsippene og bevaring av tradisjoner og rettigheter knyttet til jakt og fiske er viktig og støttes. Det samme gjelder videreføring og styrking av de landbrukstilknyttede bruksrettene der disse tilpasses «tid og tilhøve».

Formålsparagrafen

Forslaget til formålsparagraf vurderes å forankre og styrke bruksrettene og tydeliggjør at det skal utøves en langsiktig forvaltning av statsallmenningene, dette til beste for bygdene der allmenningene ligger. I tillegg presiseres det at tilgangen til jakt, fiske og friluftsliv for allmennheten skal sikres. Dette er viktige momenter i forslaget til ny fjellov og flertallsforslaget til ny formålsparagraf støttes.

Nye bruksretter

Postadresse:

3626 ROLLAG

Telefon:

31 02 30 00

Telefax:

32 74 69 15

E-post adresse

postmottak@rollag.kommune.no

Hjemmeside: www.rollag.kommune.no

Det synes både riktig og hensiktsmessig å fastsette nye bruksretter der dette bidrar til å styrke lokalt landbruk. Forslaget til ny fjellov synes å legge opp til en sunn og fornuftig avveining mellom eventuelle nye bruksretter og allmenne interesser.

Jakt, fangst, felling og fiske

Tilgangen til jakt, fiske og friluftsliv på statsallmenningene er svært viktig for hele befolkningen. For innenbygdsboende har fortrinnet til småviltjakt med hund, villreinjakt og garnfiske vært spesielt viktig og er opparbeidede bruksrettigheter. Dette er av stor betydning for bygdene rundt statsallmenningene. Det er svært viktig at det ikke gjøres endringer i definisjonen av;

- innenbygdsboende og utenbygdsboende, § 5-1.
- grensene for der allmenningen ligger, § 5-2. (definisjon av innenbygdsboende iht. kommunegrenser av 1956).
- retten innenbygdsboende har til småviltjakt med hund og fangst av småvilt (§5-9)
- retten innenbygdsboende har til villreinjakt (§5-11)
- retten innenbygdsboende har til fiske med annen redskap enn stang og håndsnøre (§5-14).

Det foreslås å videreføre en ordning der prisrammer fastsettes i egen forskrift og at fjellstyret har mulighet til å sette ulik pris på jaktkort for innenbygdsboende og utenbygdsboende (ikke storvilt, unntatt villrein). Flertallsforslaget om å videreføre dagsens regime for jakt og fiske i statsallmenningen støttes.

Skogforvaltning

Et flertall i utvalget foreslår å overføre forvaltningen av skogen (i allmenninger med virkesrett) til det enkelte fjellstyret. Dette for å styrke den lokale forvaltningen og benytte den kunnskap som finnes lokalt. Dette vurderes over tid å gi en bedre forvaltning og styrke den lokale verdiskapningen. Dette vurderes å være i tråd med prinsippet om overføring av myndighet til lokal nivå og ønsket om å styrke lokal forvaltningen av allmenningene. Flertallsforslaget støttes.

Vannkraft

Flertallet i lovutvalget mener bruk av vassdrag og fallrettigheter til kraftproduksjon i små kraftverk er en bruksrett. Videre foreslås det at fjellstyret får myndighet til å avgjøre slike spørsmål. Fjellstyret får i bruksreglene for allmenningen mulighet til å fastsette vilkår for slik utnytting. Fjellstyret kan bestemme at bare fjellstyret skal disponere fallrettighetene eller at fallrettigheter for bygging av kraftverk over en viss størrelse skal ligge til fjellstyret. Flertallsforslaget støttes.

Ved utbygging av vannkraft må det ikke tillates salg av fallrettigheter. Ved kraftutbygging bør fjellstyret så langt det er mulig etterstrebe å selv delta på eiersiden og ikke bare leie ut fallrettigheter. Kraftutbygging på statsallmenning uten at dette genererer vesentlige økonomiske inntekter til fjellkassa bør ikke tillates.

Regulering av aktivitet på allmenningen.

Fjellstyret må få hjemmel til å foreta en helhetlig vurdering av all aktivitet på statsallmenningen når det gjelder å ta hensyn til naturmangfold, verneinteresser, landbruksdrift, jakt og fiske. Konkret bør f.eks. fjellstyret kunne regulere en eller flere konkrete aktiviteter (som f.eks. fiske og jakt) i perioder / områder dersom dette er til skade for f.eks. villreintrekk, hekkende rovfugler ol. Med dagens regelverk kan f.eks. regulering av fiske i et geografisk område / en tidsperiode kun reguleres av hensynet til fiskeressursen. Det er da f.eks. ikke mulig å regulere fiske av hensyn til f.eks. villreintrekk eller hekkende rovfugl. Jakta kan på samme vis kun reguleres av hensyn til vilt / jegeren. Reguleringer bør også kunne gjøres med formål å hindre eventuelle brukerinteresser.

Fjelloppsynet

Postadresse:	Telefon:	Telefax:	E-post adresse
3626 ROLLAG	31 02 30 00	32 74 69 15	postmottak@rollag.kommune.no
Hjemmeside: www.rollag.kommune.no			

Det er viktig å forankre og styrke fjelloppsynets rolle da fjelloppsynet svært viktig mht. drift, vedlikehold og opprettholdelse av fellesgodene på statsallmenningene. Finansieringen av fjelloppsynet bør styrkes gjennom økte statlige overføringer.

Sammenslåing av fjellstyrer § 3-1 og § 3-8

I forslag til ny fjellov står det at det skal være fjellstyre i hver kommune der det er statsallmenning. Kommunestyret kan bestemme at det skal være flere fjellstyrer i kommunen dersom det er flere allmenninger i kommunen. Sett i lys av kommunesammenslåinger og ivaretagelse av lokalkunnskap og lokal forvaltning av den enkelte allmenning bør en være forsiktig med tvangssammenslåing av dagens fjellstyrer. Sammenslåing av fjellstyrer bør kun skje dersom det er lokal aksept for dette blant dagens fjellstyrer og bruksrettshavere.

Valg av fjellstyre § 3-1,2,3

Det foreslås at fjellstyret i hovedregel skal bestå av fem medlemmer. Det er åpnet for flere medlemmer i de tilfeller der fjellstyret administrerer flere allmenninger. I de tilfeller en statsallmenning har bruksrettshavere i flere kommuner kan det velges representanter fra disse kommunene etter en ordning fastsatt av kommunestyret. Det fremgår imidlertid ikke av lovarbeidene at det i dette tilfellet er mulig med flere enn fem medlemmer i fjellstyret, slik det er i dag. Det bør i ny fjellov åpnes for at det i slike tilfeller skal kunne velges flere enn 5 medlemmer til fjellstyret.

Økonomi

Der er i ny fjellov fremmet flere forslag som vil kunne gi økte inntekter til det enkelte fjellstyre, dvs. fjellkassa. Prinsipielt er dette et riktige og viktig grep for å styrke driften av statsallmenningene og styrke den lokale forvaltningen gjennom fjellstyret. Dette foreslås blant annet følgende:

- I forslag til ny fjellov foreslås det at alle brutto grunneierinntekter blir delt likt mellom grunneierfondet og vedkommende fjellkasse (fjellstyre). I dag tilfaller inntektene fra mange grunndisponeringer grunneierfondet (Statskog SF).
- Det foreslås i ny fjellov å la fjellstyret overta som forvalter av skogen i statsallmenninger med virkesrett. Inntekter fra skogsdrift foreslås å gå inn i et allmenningsfond for allmenningen der skogen ligger. Eventuelt overskudd kan overføres til fjellkassa.
- Inntekter fra kraftproduksjon og fallrettigheter foreslås å tilfalle fjellkassa da dette vurderes som en bruksrett.

Foreslåtte endringer støttes. Det må i tillegg på plass en statlig grunnfinansiering av fjellstyrene når det gjelder administrasjon, drift og vedlikehold. Uten nok ressurser til å opprettholde denne aktiviteten på et forsvarlig nivå, vil det ikke være mulig å ivareta verdiene, allmenne interesser eller gi brukere og bruksretthavere den oppfølging og tilbud som er intensjonen i lovverket. Fjellstyrenes viktige rolle i å forvalte de viktige felles samfunnsgodene på statsallmenningene må følges opp med en statlig grunnfinansiering som er tilpasset behovet i den enkelte statsallmenning.

Salg av statsallmenning § 6-2

Ny fjellov foreslår å videreføre et generelt forbud mot salg av statsallmenningsgrunn. Dagens ordning med åpning for utleie av areal og enkelte unntak for salg foreslås videreført. Statsallmenningene har stor betydning for bl.a. lokalt landbruk og tilgangen til jakt og fiske. Det er viktig å forvalte statsallmenningene i et langsiktig perspektiv der allmenningene beholdes som intakte og store eiendommer. Salg av statsallmenningsgrunn for kortsiktig økonomisk gevinst bør ikke tillates. Inntekter fra festetomter, fallrettigheter ol. som kan gi vedvarende årlige inntekter er viktig for drift av statsallmenningene og eventuelle salg vil svekke denne inntektsmuligheten. Mindretallets forslag om å tillate salg/innløsning av fritidstomter eller grunn til kraftutbygging/salg av fallrettigheter støttes ikke.

Kommunes rolle i forvaltning av statsallmenning

Kommunen bør ikke ha en direkte rolle i forvaltningen av statsallmenning. Dette tilligger fjellstyret (og Statskog SF). Dette er imidlertid ikke til hinder for at kommunen kan få en rolle mht. å støtte/bistå fjellstyret i sitt arbeid. Kommunen kan bl.a. i areal-, landbruks- og skogforvaltning kunne bistå fjellstyret med faglig kompetanse ut over den vanlige bistand/rådgiving som gis til alle rettighetshavere. Med den særstilling statsallmenningene kan ha for store brukergrupper, samt betydning for lokalt landbruk, er det ikke unaturlig at kommunens rolle mht. å bistå fjellstyret blir forankret i lov. Kommunen bør imidlertid alltid bli orientert om de vedtak fjellstyret/Statskog SF fatter. Dette kan gjøres ved å sette et krav om at møtebøker o.l. alltid skal sende kommunen.

Kommunen kan bistå statsallmenningene mht. administrasjon/daglig drift

Fjellstyrenes ressursgrunnlag varierer mye der noen fjellstyrer har store inntekter, mens andre har små inntekter. Inntektene samsvarer nødvendigvis ikke alltid med betydningen allmenningen har for brukerne og de kostnader fjellstyret har med administrasjon og tilrettelegging av fellesgoder. Kommunen kan tenkes å utgjøre en solid forankring og positiv rolle i drift av fjellstyret gjennom f.eks. å påta seg arbeidsgiveransvaret for fjellstyrets sekretariat og stille kontor o.l. til rådighet for fjellstyret, forutsatt at fjellstyret dekker de reelle kostnader til lønn o.l. En slik organisering vil ikke gå ut over fjellstyrets selvstendighet og en mulighet for organisatorisk kobling mellom kommune og fjellstyre bør utredes.

Fjellstyrets rettslige status

Med henvisning til USS-notat 07.02.2019, vedlagt, om fjellstyrets rettslige status må det i ny fjellov stadfestes at fjellstyret er et forvaltningsorgan.

Det er imidlertid viktig for å opprettholde fjellstyrets integritet og lokalt selvstyre, at fjellstyret ikke skal kunne instrueres av statlige myndigheter.

Rollag kommune støtter for øvrig USS sin høringsuttalelse vedtatt i landsstyret den 12.februar 2019.

Med vennlig hilsen

Ellen Skarsten
Skogbrukssjef

Postadresse:

3626 ROLLAG

Telefon:

31 02 30 00

Telefax:

32 74 69 15

E-post adresse

postmottak@rollag.kommune.no

Hjemmeside: www.rollag.kommune.no